

РАД ИНСПЕКЦИЈА ПРЕ И ПОСЛЕ ДОНОШЕЊА ЗАКОНА О ИНСПЕКЦИЈСКОМ НАДЗОРУ

Закон о инспекцијском надзору усвојен је 29. априла 2015. и пуна примена почела је годину дана касније. То је први кровни пропис за све републичке инспекције још од Закона о државној управи из 1992, који на свеобухватан начин стандардизује поступак инспекцијског надзора у циљу обезбеђивања законитости пословања привредних субјеката, веће предвидивости пословног окружења и правне сигурности.

ПРЕ ЗАКОНА

- Није постојао један закон који уређује инспекцијски надзор већ су инспекције биле усмерене на тзв. секторске законе из својих надлежности
- Нерегистрована предузећа нису могла да буду предмет инспекцијског надзора
- Изузев у неколико инспекција, није постојао систем планирања инспекцијског надзора већ су контроле обављане по пријавама или искуству инспектора
- Слаба или непостојећа комуникација и координација рада инспекцијских органа у спровођењу контрола
- Више инспекција често су непотребно дуплирале контроле у истом привредном субјекту
- Недовољна сарадња у дефинисању приоритетних области инспекцијског надзора
- Инспектори су поступали репресивно, првенствено усмерени на кажњавање надзираних субјеката
- Инспекцијског надзор карактерисала је недовољна транспарентност услед недоступности прописа који уређују рад инспекцијских органа
- Процедуре током инспекцијских надзора нису биле јасно дефинисане и јавно доступне
- Могућност да предузећа и радње саме провере усклађеност са прописима није постојала
- Све контроле инспекција биле су по правилу ненајављене

ПОСЛЕ ЗАКОНА

- Закон о инспекцијском надзору примењују све инспекције, са изузетком одбране, полиције, комуналне полиције и пореске полиције
- Инспектори имају законски основ да откривају и проверавају рад нерегистрованих радњи и фирми
- Уведено планирање контрола, којем претходи процена ризика у појединачним делатностима или предузећима. Инспекције су обавезне да сачине и објаве вишегодишње планове надзора
- Унапређена сарадња инспекција оснивањем Координационе комисије за инспекцијски надзор
- Захваљујућу успостављању плана координисаних и заједничких надзора нема више преклапања
- Формиране радне групе инспекција за појединачне области надзора (нелегална трговина, храна, неформални рад, јавно здравље итд.)
- Уведене службене саветодавне посете и превентивно деловање инспекција
- Јавност рада инспекција подигнута је на виши ниво објављивањем свих важећих аката, планова инспекцијског надзора и контролних листи
- Надзор је стандардизован објављивањем контролних листи чија је примена обавезна како би свако предузеће знало шта инспектор може и сме да контролише
- Привредници могу да оцене своје пословање користећи контролне листе и извештај о томе да доставе надлежној инспекцији
- Инспектори су у обавези да редовни надзор најаве најкасније три дана пре почетка

РЕЗУЛТАТИ ЈЕДИНИЦЕ ЗА ПОДРШКУ КООРДИНАЦИОНОЈ КОМИСИЈИ ЗА ИНСПЕКЦИЈСКИ НАДЗОР

Јединица за подршку Координационој комисији за инспекцијски надзор формирана је у јуну 2017. у оквиру пројекта који спроводе Министарство државне управе и локалне самоуправе и НАЛЕД уз подршку Европске банке за обнову и развој. Тим Јединице обезбеђује одрживо функционисање Координационе комисије и радних група и системски води спровођење Акционог плана за реформу инспекција.

- Јединица је израдила и успоставила ефикасне процедуре рада Координационе комисије за инспекцијски надзор. Укинута је Савет комисије чиме је КК постала једнодомно тело и досад је одржано 14 седница на којем су представници инспекција и ресорних институција.
- У оквиру Координационе комисије формирано је 11 оперативних група за приоритетне области инспекцијског надзора - сузбијање недозвољене трговине, угоститељство и туризам, храну, сузбијање неформалног рада, превоз путника и робе. За шест месеци одржана 33 састанка уз обавезно извештавање.
- Усвојен 21 план активности тзв. ходограм током инспекцијског надзора за приоритетне производе и области - за сузбијање нелегалне трговине дуваном, кафом, брашном, сузбијање незаконите трговине половним возилима и резервним деловима, у области организовања и реализације школских екскурзија итд.
- Рад инспекција подигнут је на виши ниво и сада све инспекције достављају месечне извештаје Јединици и Координационој комисији, који омогућавају израду аналитичке базе о инспекцијском надзору.
- Јединица је од јуна 2017. до јула 2018. евидентирала да су инспекције обавиле 6.325 саветодавних посета привредним субјектима, као и 1.387 случајева у којима су привредници сами себе оценили на основу контролних листи и извештај о самопровери доставили инспекцијама. Забележено је и 12.118 надзора над фирмама за које се сумњало да су нерегистроване што је потврђено код 3.685.
- Одговарање на представке и предмете упућене Координационој комисији је редовно и благовремено. Од 228 предмета, Јединица је директно одговорила на 184 док је 31 предмет проследила радним групама на решавање.
- Јединица је доношењем модела, смерница и правилника осигурала да све републичке инспекције (41) поступају према одредбама Закона о инспекцијском надзору.
- Креирана су упутства инспекцијама за управљање контролним листама, израду ходограма, Програм стручног усавршавања инспектора, План координисаних/заједничких надзора итд.
- Кроз месечно извештавање Координационе комисије створена је аналитичка основа за планирање унапређења људских и материјалних капацитета инспекција што ће послужити за израду акционог плана за запошљавање инспектора у наредне три године.
- Сајт Координационе комисије (www.inspektor.gov.rs) је централно место за информисање о инспекцијама на којем су објављена сва усвојена документа о надзору, упутства и литература. Све републичке инспекције на сајту Координационе комисије имају страницу са информацијама о надлежности, резултатима, плановима надзора итд.
- Јединица је покренула израду билтена за обавештавање инспектора широм Србије о актуелностима у свету инспекција. Такође, на сајту редовно објављује вести о кључним дешавањима у области инспекцијског надзора.
- За потребе привреде припремљен је инфо лист *Права и обавезе привредних субјеката у редовном инспекцијском надзору*. Реч је о 23 права која имају привредници током контроле, од добијања потпуних информација до права на жалбу, као и девет обавеза, од поступања по захтевима инспектора до отклањања неправилности.